Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Maritxu Ituarte Lizardi Benteria

Mutriku, Gipuzkoa (1923)

Aurkibidea

Biografia

Mutrikuko Ipar Kalean jaio zen 1923. urtean. Umetan aita hil eta bere amak bentari lana hartu zuen Mutrikuko portuan (Kofradiako elkarteak lehenbizi alargunei eskaintzen zizkien horrelako lanak). Txikitandik, beraz, marinel bizimoduari lotua egon izan da. Ezkondu ere Mutrikuko marinel batekin ezkondu zen. Bere amaren lanpostuan berak jarraitu zuen, hau da, bentari izan zen.

Zintak

MUT-012

- **Proiektua**: Mutrikuko kantak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Arrizabalaga, Nerea - Garagarza, Garbiñe
- **Data**: 2008-08-18
- **Iraupena**: 60 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Otegi, Aitziber

Pasarteak

1. Katu kalea eta orduko mixeria

- **Erref**: MUT-012/002
- **Iraupena**: 0:02:11. **Hasi**: 00:02:32. **Bukatu**: 00:04:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala

Laburpena:
Bere bizitokiko kalearen aipamena egiten du, "Katu kalea". Mixeria handia zegoen eta jendeak dirurik ez zuenez, koadernoetan eraman ohi zituzten ordaindu beharrekoak, beti zorretan izaten ziren. Umeak lurrean jarri eta baserritarrek astoan eramandako artoak aletzen aritzen ziren.

2. Alargunen etxera bizitzera

- **Erref**: MUT-012/003
- **Iraupena**: 0:02:49. **Hasi**: 00:04:43. **Bukatu**: 00:07:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Ama gazterik alargundu zen eta alargunentzako etxean hartu zituzten.

3. Arrain salmentarekin arropetarako lain

- **Erref**: MUT-012/004
- **Iraupena**: 0:01:49. **Hasi**: 00:07:32. **Bukatu**: 00:09:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:
Arraina saltzera Debara eta Mendarora joaten ziren. Diru gutxi ateratzen zuten, arropatarako justu-justu. Erosketetarako ez zen dirurik erabiltzen, koadernoan apuntatu eta gero ordaintzekotan uzten zuten.

4. Mutrikuko portua

- **Erref**: MUT-012/005
- **Iraupena**: 0:04:08. **Hasi**: 00:09:21. **Bukatu**: 00:13:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:
Mutrikuko portua deskribatzen du; itsaso txarrarekin arriskutsua zen. Kofradian eskola zegoen eta marinelek ere hantxe jan eta lo egiten zuten askotan. Hondartzara arranpla zegoen. "Lojak" nun zeuden azaltzen du eta beraien izenak aipatzen ditu. Emakumeak "tretzak karnatatzen" aritzen ziren.

5. Itsasontzien porturatzea

- **Erref**: MUT-012/006
- **Iraupena**: 0:02:48. **Hasi**: 00:13:29. **Bukatu**: 00:16:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Ontzi-motak

Laburpena:
Lehorrean ez zen lanik izaten eta denek itsaso edo arrain munduan lan egiten zuten. Osaba arrantzale baten aipamena egiten du. Ume guztiak gurasoen porturatzea ikustera joaten ziren. Txalupak deskribatzen ditu.

6. Bentako lana

- **Erref**: MUT-012/007
- **Iraupena**: 0:05:20. **Hasi**: 00:16:17. **Bukatu**: 00:21:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Kofradia

Laburpena:
Bentan lanean hasi zenekoa aipatzen du. Ez zuten jakiten txalupak noiz porturatuko ziren eta zain egoten ziren gau osoan. Antxoak gazitu eta gero haiek izaten ziren bisigutarako karnata gisa erabiltzen zirenak. Sekretario bat zuten kofradiakoek eta hark apuntatzen zuen egunero zenbat arrain sartzen zen portu bakoitzean. Gero Maria patroiengana joaten zen paper harekin bakoitzari ze arrain eta non sartu zen esatera. Telefonorik ez zen izaten. Marinelak tabernan elkartu ohi ziren.

7. Patroiei arraina non zegoen abisatu behar

- **Erref**: MUT-012/009

- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:22:50. **Bukatu**: 00:23:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:
Mutrikuarrek Mutrikun bertan saltzen zuten harrapatutako arraina. Mariak arraina non zegoen aditzera ematen zien patroiei eta benteroak mahaian jarri eta beste herrietako prezioa esaten zuen.

8. Arrainaren prezioa erdaraz abesten zuen sekretarioak

- **Erref**: MUT-012/011
- **Iraupena**: 0:02:37. **Hasi**: 00:24:28. **Bukatu**: 00:27:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Kofradia

Laburpena:
Bentan bakoitza bere lekuan jartzen zen eta sekretarioak erdaraz kantatzen zuen zenbat arrain eta zer preziotan zegoen; herri ezberdinertako prezioak alderatzen zituzten. Batzuk izendatzen ditu eta nola kantatzen zuten aipatzen du.

9. Etxeko ganbaran marinelak guardian

- **Erref**: MUT-012/012
- **Iraupena**: 0:02:33. **Hasi**: 00:27:05. **Bukatu**: 00:29:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Eguraldia, ilargia eta mareak

Laburpena:
Saltzen zen arraina Mutrikuko lantegietarako eta Donostiako armadore batentzako izaten zen gehienbat. Mariaren etxea eskola zen eta kanpotar nahiz bertako arrantzale asko izaten zen bertan jaten eta lo egiten. Marinelek gauez guardia egiten zuten eta Mariaren etxeko ganbarara joaten ziren, bertan foko batzuk baitzituzten itsasora begira. Arrisku asko pasatzen zuten itsaso txarrarekin portuan bertan ere.

10. Erosketak koadernoan zigilatuta

- **Erref**: MUT-012/015
- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 00:33:35. **Bukatu**: 00:36:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Erosketak nola ordaintzen zituzten aipatzen du: erosketak koadernoan apuntatu eta zigilua botatzen zieten erosleek. Honen inguruko anekdota bat aipatzen du.

11. San Pedro jaiak

- **Erref**: MUT-012/016
- **Iraupena**: 0:03:35. **Hasi**: 00:36:00. **Bukatu**: 00:39:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:
San Pedro jaietako bezperan, Maritxuren etxean egoten zen bandera garbitzen zuten, San Pedro egunean kofradiakoek meza nagusira eraman zezaten. Mezatatik ateratakoan bazkaria izaten zen. Beheko plazan marinelek dantza egiten zuten; "dantza-aurrea" zer zen azaltzen du.

12. San Pedroetako bandera altxatzea

- **Erref**: MUT-012/017
- **Iraupena**: 0:02:27. **Hasi**: 00:39:35. **Bukatu**: 00:42:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
San Pedroetan bandera altxatzean kantatzen zen kantua abesten du. Marinelek eta emakumeek bazuten abesteko ohitura. Txalupak etxera zetozela jakiten zutenean, oihu egin eta ume guztiak joaten ziren portura.

13. Herriko garbitokiak

- **Erref**: MUT-012/019
- **Iraupena**: 0:00:54. **Hasi**: 00:43:06. **Bukatu**: 00:44:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:
San Agustin kalean, Maritxuren etxe azpian eta portuan zeuden garbitokiak eta han elkartzen ziren emakumeak arropa garbitzeko.

14. Tabernak, marinelen biltoki

- **Erref**: MUT-012/022
- **Iraupena**: 0:03:19. **Hasi**: 00:44:47. **Bukatu**: 00:48:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Aisia » Taberna giroa
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:
Herriko tabernak izendatzen ditu. Tabernak marinelez beteta egon ohi ziren. Gizonak bakarrik sartzen ziren tabernara; emakumeak Beheko plazan egoten ziren umeekin. Kanturako joera handia zegoen.

15. Atunetako diruarekin gertatutako pasadizoa

- **Erref**: MUT-012/025
- **Iraupena**: 0:04:10. **Hasi**: 00:55:00. **Bukatu**: 00:59:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Atuna
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:
Atuna merke zegoen garai hartan, eta frantsesei pezeta batzuk garestiago saltzen zitzaien. Atunetako diruarekin pasatako anekdota bat kontatzen du.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-11-18

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**

Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com